

Rīgas shēmas: šoreiz caur biedrībām un nodibinājumiem

13/05/2019
13/05/2019

Dāsnas pašvaldības budžeta dotācijas, apšaubāmas ziedošanas shēmas, neizprotamas darbības ar preču zīmēm, iespējami fiktīvi darbinieki, neskaidri finansējuma piešķiršanas principi dažādu projektu īstenošanai un nepamatoti tēriņi dažādu izdevumu apmaksai.

Šādi secinājumi izriet no Valsts kontroles veiktās revīzijas Rīgas pašvaldībā, kur konstatēti būtiski trūkumi biedrībām un nodibinājumiem sniegtā finansējuma plānošanas, piešķiršanas un uzraudzības procesos. Tas liek secināt, ka Rīgas pilsētas pašvaldība triju gadu laikā nesaimnieciski iztērējusi vairāk nekā 20 miljonus eiro rīdzinieku naudas.

Revīzijā Valsts kontrole galveno uzmanību veltīja diviem Rīgas pašvaldības dibinātiem nodibinājumiem: “Rīgas Tūrisma Attīstības birojs” (RTAB) un “Riga.lv”. No kopējā revīzijas apjomā iekļautā 26,5 miljonu eiro pašvaldības finansējuma, kas paredzēts biedrībām un nodibinājumiem, 20,9 miljonus saņem šie divi nodibinājumi. Valsts kontrole revīzijā centās noskaidrot, vai nodibinājumi sasnieguši tiem izvirzītos mērķus, kādu izdevumu segšanai tiek izlietots pašvaldības piešķirtais finansējums un vai šo nodibinājumu izveide un uzturēšana vispār bijusi nepieciešama.

RTAB darbībā shēmas ar preču zīmēm, ziedojumiem un štata vietām

Jau 2009.gadā Rīgas Dome lēma par budžeta līdzekļu 1,4 miljonu eiro apmērā novirzīšanu Rīgas atpazīstamības veicināšanai, izveidojot nodibinājumu RTAB. Tam bija vēl trīs dibinātāji, kas kopā ieguldīja tikai 8537 eiro. Ieguldot 99,4% naudas līdzekļu Rīgas domei nodibinājumā ir 70% balsu, bet pārējiem dibinātājiem – katram 10%. Revīzijā konstatēts, ka solījums par pārējo dalībnieku naudas ieguldījumu nākotnē tomēr nav piepildījies.

Revīzijā konstatēts, ka pašvaldība RTAB piešķirusi tādu finansējuma apjomu, kādu nodibinājums pieprasījis, pat bez jebkādiem pamatojumiem. Iepriekšējo triju gadu laikā (2016.-2018.gadā) RTAB no pašvaldības saņēmis finansējumu 17 miljonu eiro apmērā. Lielākā daļa šo līdzekļu ieguldīti divu preču zīmju – „LIVE RIGA” un „MEET RIGA” popularizēšanā, kuras nepieder ne pašvaldībai, ne arī nodibinājumam, bet gan AS „Air Baltic Corporation” un šobrīd ir iekļātas.

2015. gadā RTAB no privātpersonas par 10 tūkst. eiro iegādājās preču zīmi „RIGA CARD”, bet 2017. gadā nodibinājuma valde lēma par tās pārdošanu SIA „Rīgas Satiksme” par 1 eiro. Uzreiz pēc tam RTAB izveidoja un reģistrēja jaunu preču zīmi “RIGA PASS”.

RTAB pildījis arī starpnieka funkcijas, īstenojot pašvaldības vadības izveidotu ziedošanas un dāvināšanas shēmu. No 2016. līdz 2018. gadam caur RTAB ziedoti un dāvināti pašvaldības piešķirtie finanšu līdzekļi gandrīz 1 miljona eiro apmērā.

Revīzijā secināts, ka iespējams, birojā tika fiktīvi nodarbināti darbinieki. Valsts kontroles darbību rezultātā tika likvidētas septiņas amata vietas. Turklāt izvērtējot RTAB amatu sarakstus un atalgojuma apmērus, revīzija nonāca pie secinājuma, ka RTAB atalgojums pārsniedz attiecīga līmeņa pašvaldības darbinieku atalgojuma līmeni.

Neizprotami argumenti „Riga.lv” izveidošanai

Sabiedrības informēšana par pašvaldības darbu ietilpst gan par to atbildīgās pašvaldības struktūrvienību kompetencē, gan katras iestādes kompetencē. Valsts kontrole revīzijā nevarēja rast pamatojumu tam, kādēļ pašvaldībai 2013. gadā radās nepieciešamība pēc nodibinājuma „Riga.lv”, kam pašvaldība ir vienīgais dibinātājs.

Iepriekšējo trīs gadu laikā pašvaldība piešķirusi nodibinājumam dotāciju vairāk nekā 4 miljonu eiro apmērā. Kaut arī statūti nosaka pašvaldībai pienākumu apstiprināt nodibinājuma “Riga.lv” budžetu, ne 2016., ne 2017., ne 2018. gadā tas nav veikts. Turklāt „Riga.lv” finanšu atskaitēs uzrāda nepatiesus finanšu datus.

Kā viens no dibināšanas mērķiem nosaukts pašvaldības laikraksta izdošana, taču jau nākamajā gadā pēc nodibinājuma izveidošanas tika pieņemts lēmums pārtraukt laikraksta izdošanu. Tagad nodibinājuma sagatavoto informāciju saņemt tikai pārkot noteiktus citus laikrakstus, kas nozīmē, ka rīdzinieki par to faktiski maksā dubultā.

Revīzijā konstatēts, ka šī nodibinājuma darbinieki faktiski nodarbojas ar informācijas pārpublicēšanu no citiem informācijas avotiem. Arī no noslēgtajiem autordarbu pakalpojumu līgumiem nav iespējams pārliecināties ne par veikto darba apjomu, ne par izmaksām.

Tāpat bez pietiekama pamatojuma slēgti līgumi par interneta portāla www.riga.lv reklamēšanu citos interneta portālos, raidlaiku pirkšanu televīzijā un radio vairāk kā pusmiljona eiro apmērā.

Formāla nodibinājumu uzraudzība

Revīzijā konstatēts, ka par nodibinājumu darbības uzraudzību pašvaldībā atbildīgās amatpersonas un struktūrvienības – izpilddirektors, Domes priekšsēdētāja birojs, Sabiedrisko attiecību nodaļa – nodibinājuma darbības un dotāciju izlietojuma uzraudzību faktiski neveic.

Valsts kontrole vērs uzmanību arī uz nodibinājumu vadošo amatpersonu un citu darbinieku amatu apvienošanu ar citiem amatiem pašvaldībā – domē un administrācijā.

Neskaidri finansējuma piešķiršanas principi biedrībām un nodibinājumiem

Vēl viens revīzijas jautājumu klāsts attiecās uz to, pēc kādiem principiem, cik atklāti un godīgi uz pašvaldības finansējumu var pretendēt citas biedrības un nodibinājumi, kam naudu sadala Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departaments. Revīzijā noskaidrots, ka no 2016.gada līdz 2018. gadam pašvaldības Izglītības, kultūras un sporta departaments bez konkursa procedūras piešķir finansējumu 2,8 miljonu eiro apmērā biedrībām un nodibinājumiem, kas veido 27% no kopējā piešķirtā finansējuma šādiem mērķiem. Arī kontrole pār naudas izlietojumu bijusi formāla. Tādējādi tiek radīti nevienlīdzīgi nosacījumi pretendēt uz pašvaldības pieejamo atbalsta finansējumu.

Valsts kontrole uzskata, ka Rīgas pašvaldības nodibinājumu darbība diskreditē nodibinājumu būtību. Nodibinājumu izvēle pašvaldības funkciju un pienākumu izpildei rada pamatotas aizdomas par apzinātu vēlmi necauspīdīgam un pat nelikumīgam pašvaldības līdzekļu izlietojumam, kā arī amatu apvienošanas ierobežojumu apiešanai.

Apkopojot revīzijas rezultātus, Valsts kontrole iesaka pašvaldībai izvērtēt, vai pašvaldības turpmāka dalība nodibinājumos ir lietderīga.

Rīgas pilsētas pašvaldības piešķirto dotāciju biedrībām un nodibinājumiem likumība un lietderība